

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Domnului Lilian CARP,
Președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică**

**AMENDAMENT
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative**

(nr.388 din 25.10.2022)

În conformitate cu prevederile art. 65 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996, prezint următorul amendament:

I. La articolul I punctul 2 din proiect

1. Alineatul (1) se propune a fi redat în următoarea redacție:

"Militarii care au absolvit o instituție de învățământ din domeniul militariei din banii bugetului de stat și au încetat raportul de serviciu în primii 5 ani după absolvire în temeiurile specificate la art. 35 alin.(3) lit. f), j), k), m), n), o), restituie cheltuielile pentru instruire proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani."

Argumentare:

La alin.(1) în proiectul propus, sunt obligați să restituie cheltuielile pentru instruire militarii care au fost eliberați din serviciu în temeiurile prevăzute la art. 35 alin.(3) lit.e)-f), i)-k) și m)-o), aceste având următorul conținut:

- e) în legătură cu exmatricularea din instituția de învățământ din domeniul militariei– pentru studenții instituțiilor respective;
- f) la tănuirea faptelor ce împiedică încadrarea în serviciul militar;
- i) la transferarea într-o altă structură de stat în care este prevăzut serviciul special;
- j) din motive de inaptitudine pentru funcția exercitată;
- k) la comiterea delictelor ce discreditează titlul de militar;
- m) din inițiativa personală a militarului;
- n) la alegerea în funcții electiv;
- o) la condamnarea militarului de către instanța de judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni.

Considerăm inoportun de inclus în textul alin.(1) temeiul prevăzut la art. 35 alin.(3) lit.e) or prevederile privind restituirea cheltuielilor în cazul exmatriculării sunt reglementate de alin.(2) al art.35¹ propus spre amendare.

Considerăm inoportun de inclus în textul alin.(1) temeiul prevăzut la art. 35 alin.(3) lit.i) or scopul modificărilor propuse în prezentul proiect este anume scutirea persoanelor care se reangajează într-o structură de stat în care este prevăzut serviciul special sau militar de obligația de a restitui cheltuielile, astfel se creează un paradox, militarul care **se eliberează** apoi în termen de 6 luni de la eliberare **se reangajează** într-o structură de stat în care este prevăzut serviciul special este scutit de restituirea cheltuielilor pentru instruire conform prevederilor alin.(5) al proiectului supus examinării, iar militarul care **se transferă** într-o altă structură de stat în care este prevăzut serviciul special trebuie să restituie cheltuielile pentru instruire.

Totodată se propune de a schimba formula de calcul a cheltuielilor de instruire supuse restituirii din „*să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar.*” în „*restituie cheltuielile pentru instruire proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani*” or această formulă este ambiguă nefiind stabilit care perioadă a aflării în serviciul militar urmează a fi luată în calcul, perioada aflării în serviciul militar după absolvirea instituției de învățământ sau perioada aflării în serviciul militar în sensul art.4 al Legii 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, potrivit căreia, sunt considerați în serviciul militar și studenții instituțiilor de învățământ din domeniul militariei, astfel perioada studiilor ar urma să fie calculată drept perioadă de îndeplinire a serviciului militar.

2. Alineatul (2): textul „*în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar*” se substituie cu textul „*integral*”.

Argumentare:

Formula de calcul a cheltuielilor pentru instruire care urmează a fi restituită, redată în proiect la art.35¹ alin (1) și (2) este una neclară or ea prevede „**sunt obligați să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar**” atât militarii care au absolvit o instituție cât și cei care au fost exmatriculați.

Intuind aplicarea practică a acestei norme am concluziona că militarul care a studiat 3 ani și a absolvit o instituție de învățământ din domeniul militariei,

iar după absolvire a executat serviciu încă 2 ani, atunci acesta ar trebui să restituie cheltuielile de instruire împărțite la 2 ani de serviciu.

În același timp, militarul exmatriculat care spre exemplu a studiat doar 2 ani apoi a fost exmatriculat ar trebui să restituie cheltuielile de instruire împărțite la 0 ani or acesta nu a absolvit instituția de învățământ ca să execute serviciu. Astfel militarul care a activat după absolvire ceva timp va fi nevoit să achite iar cel care a fost exmatriculat nu va achita nimic **or împărțirea la 0 ne va da oricum 0.**

De principiu raporturile de studii și serviciu al militarilor cu structurile militare urmează a fi apreciate din perspectiva raporturilor civile ca un contract sinalagmatic unde statul instruește militarul iar militarul execută serviciul în folosul statului 5 ani după absolvire. În cazul refuzului de a executa serviciul în intervalul de 5 ani după absolvire ar fi cazul de solicitat de la militar restituirea prestației (cheltuieli de instruire) proporțional prestației corelative ce nu a fost executată. Totodată în cazul militarilor exmatriculați, prestația corelativă ce-i revine militarului (de a executa serviciul) nu a fost executată deloc or acesta nu a absolvit instituția pentru a executa serviciul, respectiv urmează să restituie întreaga prestație oferită de instituția de învățământ (cheltuielile de instruire).

În această ordine de idei urmează a fi înlocuită prevederea „**sunt obligați să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar**” cu ”**restituie cheltuielile pentru instruire proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani.**” pentru militarii care au absolvit, iar pentru cei exmatriculați ”**sunt obligați să restituie cheltuielile pentru instruire integral.**”

3. Alineatul (5) textul „cu excepția celor eliberați din serviciul militar prin contract în cazurile prevăzute la art. 35 alin. (3) lit. e)-f) și j)-k), o)” se exclude;

După textul „*la alin(1)*” din a doua propoziției se include textul „, *la cererea acestora,*”;

După textul „*termen de 3 luni*” se include textul „, *de la angajare*”

Argumentare:

Considerăm inoportun de a limita lista persoanelor care sunt scutite de restituirea cheltuielilor ”**cu excepția celor eliberați din serviciul militar prin**

contract în cazurile prevăzute la art. 35 alin. (3) lit. e)-f) și j)-k), o),” or reangajarea persoanelor care au absolvit o instituție din contul statului în cadrul aceleiași instituții va permite valorificarea resursei umane și va stimula aceste persoane să opteze pentru reangajare. În același timp nu este clar spre exemplu de ce persoana eliberată în temeiul lit. i) *la transferarea într-o altă structură de stat în care este prevăzut serviciul special*; ar face excepție de a fi scutit de restituirea cheltuielilor de instruire.

Introducerea specificației despre prezența obligatorie a cererii persoanei, pentru a fi informat Ministerul Apărării despre angajarea sa în altă autoritate publică sau instituție, este o necesitate birocratică or persoana care cade sub incidența acestei norme cunoaște situația sa despre obligația de a restitui cheltuielile pe când autoritatea publică în care se angajează nu are o bază de date sau alte mijloace de a cunoaște această obligație a potențialului său angajat.

4. Alineatul (6) după textul *”având o vechime totală în serviciul militar”* se introduce textul *”și/”*;

Textul *„să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar și special”* se substituie cu textul *” să restituie cheltuielile pentru instruire proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani luându-se în calcul întreaga perioadă de serviciu militar și/sau special executat după absolvire”*.

Textul *„În cazul refuzului de a restitui benevol mijloacele financiare, intentarea acțiunii în instanța de judecată privind recuperarea cheltuielilor pentru instruire, va fi efectuată de către ultima instituție sau autoritate cu care a fost încheiat contract individual de muncă/de îndeplinire a serviciului.”* se substituie cu textul *„Instituția sau autoritate cu care a fost încheiat contract individual de muncă/de îndeplinire a serviciului conform alin. (5) din prezentul articol, va informa Ministerul Apărării, în vederea recuperării cheltuielilor de instruire.”*

Argumentare:

Necesitatea de a modifica formula de calcul a cheltuielilor de instruire supuse restituirii au fost argumentate la punctele 1 și 2 din amendament.

Acțiunea în instanță împotriva persoanei care urmează a restitui cheltuielile de instruire urmează a fi înaintată de ministerul de resort al cărei instituție de

învățământ a instruit militarul sau funcționarul public or raportul primar obligațional între stat și cetățean a apărut în baza contractului de studii respectiv și întinderea obligațiilor (cheltuielilor de instruire) se păstrează în această instituție. Totodată, întinderea obligațiilor nu este cunoscută de instituția cu care ulterior s-a încheiat un contract de muncă sau serviciu în condițiile alin (5). Prevederile legale propuse spre amendare nu pun în sarcina acestor autorități să ceară de la instituția de învățământ suma cheltuielilor de instruire ci doar să informeze despre încheierea unui contract de muncă sau serviciu cu militarul care urmează să restituie cheltuielile de instruire.

II. La art. II punctul 2 din proiect

1. Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„Ofițerul de informații care au absolvit o instituție de învățământ din domeniul militariei, securității și ordinii publice din banii bugetului de stat și au încetat raportul de serviciu în primii 5 ani după absolvire în temeiurile specificate la art. 36 alin. (1) lit. g)–q), restituie cheltuielile pentru instruire proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani.”

Argumentare:

Motivele sunt similare cu cele expuse în punctul I.1 din prezentul amendament.

2. Alineatul (2) textul *„în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar”* se substituie cu textul *„integral”*.

Argumentare:

Motivele sunt similare cu cele expuse în punctul I.2 din prezentul amendament.

3. Alineatul (5) textul *„cu excepția celor eliberați din serviciul special în cazurile prevăzute la art. 36 alin. (1) lit. g)-p),”* se exclude;

După textul *„la alin(1)”* din a doua propoziției se include textul *„, la cererea acestora,”*;

După textul *„termen de 3 luni”* se include textul *„ de la angajare”*

Argumentare:

Motivele sunt similare cu cele expuse în punctul I.3 din prezentul amendament.

4. Alineatul (6) textul *„să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar și special”* se substituie cu textul *” să restituie cheltuielile pentru instruire proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani luându-se în calcul întreaga perioadă de serviciu militar și/sau special executat după absolvire”*.

Textul *„În cazul refuzului de a restitui benevol mijloacele financiare, intentarea acțiunii în instanța de judecată privind recuperarea cheltuielilor pentru instruire, va fi efectuată de către ultima instituție sau autoritate cu care a fost încheiat contract individual de muncă/de îndeplinire a serviciului.”* se substituie cu textul *„Instituția sau autoritate cu care a fost încheiat contract individual de muncă/de îndeplinire a serviciului conform alin.(5) din prezentul articol, va informa Serviciul, în vederea recuperării cheltuielilor de instruire.”*

Argumentare:

Motivele sunt similare cu cele expuse în punctul I.4 din prezentul amendament. Suplimentar urmează a fi specificat că multe informații despre angajații Serviciului sunt protejate ca secret de stat, în cazul acțiunii în instanță, Serviciul va asigura desfășurarea în ședință secretă, dacă este cazul, cauza privind recuperarea cheltuielilor, limitând la maxim cercul persoanelor care au acces la aceste informații, iar în cazul inițierii acestei acțiuni de către ultima instituție cu care au fost încheiate contractele de muncă sau serviciu cercul acestor persoane va fi foarte mare.

III. La articolul III punctul 2 din proiect

1. Alineatul (2) textul *„Funcționarii publici cu statut special”* se substituie cu textul *„Studentii”*;

Textul *„în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar”* se substituie cu textul *„integral”*.

Argumentare:

Potrivit art. 70 alin. (4) Legii nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, **studentii** Academiei

„Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne se consideră funcționari publici cu statut special pe o perioadă de 5 ani după intrarea în vigoare a prezentei legi. Potrivit art. 72 alin.(1) Prezenta lege intră în vigoare la 25 mai 2017. Astfel, de la 25 mai 2022, studenții Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne nu mai sunt considerați funcționari publici cu statut special, respectiv în norma supusă amendării urmează a schimba termenul „Funcționarii publici cu statut special” cu „Studenții”.

În rest motivele sunt similare cu cele expuse în punctul I.2 din prezentul amendament.

2. Alineatul (5): textul *„cu excepția celor eliberați din serviciul special în cazurile prevăzute la art. 38 alin. (1) lit. g)–h), j)–r) și t)–w),”* se exclude;

După textul *„la alin(1)”* din a doua propoziției se include textul *„, la cererea acestora,”*;

După textul *„termen de 3 luni”* se include textul *„ de la angajare”*.

Argumentare:

Motivele sunt similare cu cele expuse în punctul I.3 din prezentul amendament.

3. Alineatul (6) textul *„să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar și special”* se substituie cu textul *” să restituie cheltuielile pentru instruire proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani luându-se în calcul întreaga perioadă de serviciu militar și/sau special executat după absolvire”*.

Textul *„În cazul refuzului de a restitui benevol mijloacele financiare, intentarea acțiunii în instanța de judecată privind recuperarea cheltuielilor pentru instruire, va fi efectuată de către ultima instituție sau autoritate cu care a fost încheiat contract individual de muncă/de îndeplinire a serviciului.”* se substituie cu textul *„Instituția sau autoritate cu care a fost încheiat contract individual de muncă/de îndeplinire a serviciului conform alin.(5) din prezentul articol, va informa Ministerul Afacerilor Interne, în vederea recuperării cheltuielilor de instruire.”*

Argumentare:

Motivele sunt similare cu cele expuse în punctul I.4 din prezentul amendament.

IV. La articolul IV

1. Punctul 1 din proiect după textul „*la alin(1)*” din a doua propoziției se include textul „*, la cererea acestora,*”;

După textul „*termen de 3 luni*” se include textul „*de la angajare*”.

Argumentare:

Motivele sunt similare cu cele expuse în punctul I.3 din prezentul amendament.

2. Punctul 2 din proiect, alin. (4¹) se propune a fi redat în următoarea redacție:

„În cazul în care persoanele menționate la alin. (3) din prezentul articol se eliberează din serviciu, având o vechime totală în serviciul militar și/sau special mai mică de 3 ani, după absolvirea instituțiilor de învățământ din domeniul militariei, securității și ordinii publice, aceștia sunt obligați să restituie cheltuielile pentru instruire proporțional cu perioada rămasă până la 3 ani luându-se în calcul întreaga perioadă de serviciu executat după absolvire. Instituția sau autoritate cu care a fost încheiat contract individual de muncă/de îndeplinire a serviciului conform alin.(3) din prezentul articol, va informa Administrația Națională a Penitenciarelor, în vederea recuperării cheltuielilor de instruire.”

Argumentare:

Motivele sunt similare cu cele expuse în punctul I.1 și I.4 din prezentul amendament.

V. La articolul V se propune a fi redat în următoarea redacție:

„Dispoziții tranzitorii

(1) Sunt scutiți de obligația de a restitui cheltuielile de instruire, absolvenții instituțiilor de învățământ din domeniul militariei, ordinii publice și securității statului care la data intrării în vigoare a prezentei legi deja sunt reangajați în instituția din care s-au eliberat sau sunt angajați într-o instituție sau autoritate publică, finanțată din bugetul de stat, într-o funcție ce implică exercitarea serviciului militar sau special, indiferent de durata perioadei dintre eliberare și reangajare sau angajarea acestora.

(2) *Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Administrația Națională a Penitenciarelor și alte instituții și autorități publice, finanțată din bugetul de stat în care se exercită serviciul militar sau special, la cererea persoanelor interesate, se vor informa reciproc despre existența raporturilor de muncă sau de serviciu și perioada acestora cu absolvenții instituțiilor de învățământ din domeniul militariei, ordinii publice și securității statului care au obligația de a restitui cheltuielile de instruire.*

(3) *Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Administrația Națională a Penitenciarelor:*

a) vor renunța la acțiune în cauzele civile aflate pe rolul instanțelor privind recuperarea cheltuielilor de instruire împotriva persoanelor menționate la alin.(1) care au o vechime cumulată de serviciu militar și/sau special egală au mai mare de 5 ani după absolvirea instituției de învățământ.

b) în cauzele civile aflate pe rolul instanțelor privind recuperarea cheltuielilor de instruire împotriva persoanelor menționate la alin.(1) care au o vechime cumulată de serviciu militar și/sau special mai mică de 5 ani după absolvirea instituției de învățământ, vor încheia cu aceștia tranzacții prin care ultimii se vor obliga să activeze în serviciu militar sau special pe durata rămasă până la 5 ani.

c) documentele executorii privind restituirea cheltuielilor de instruire împotriva persoanelor menționate la alin.(1), care au o vechime cumulată de serviciu militar și/sau special mai mare de 5 ani după absolvire, nu le vor prezenta spre executare silită.

d) acțiunile de executare silită intentate împotriva persoanelor menționate la alin.(1), care au o vechime cumulată de serviciu militar și/sau special mai mare de 5 ani după absolvire, se vor înceta prin depunerea de către creditor, a unei cereri de renunțare la executare în conformitate cu art. 83 alin. (1) lit. g) din Codul de executare al Republicii Moldova.

e) acțiunile de executare silită intentate împotriva persoanelor menționate la alin.(1), care au o vechime cumulată de serviciu militar și/sau special mai mică de 5 ani după absolvire se vor înceta prin încheierea unei tranzacții în condițiile prevăzute la lit. b), în conformitate cu art. 62 din Codul de executare al Republicii Moldova.

(4) La încetarea acțiunilor de executare în derulare, conform prevederilor alin. (3), debitorul este eliberat de achitarea creanței neexecutate. Partea de creanță și taxă de stat, care a fost executată, până la data intrării în vigoare a Legii, nu se restituie.

(5) Persoanele menționate la alin.(1) au obligația de a achita taxele și spezele de executare pentru acțiunea încetată suportate de executorul judecătoresc până la momentul încetării proceduri de executare.

Argumentare:

Se propune a scuti de obligația restituirii cheltuielilor de instruire persoanele care la momentul intrării în vigoare a prezentei legi deja se află în raporturi de serviciu cu instituția din care s-au eliberat sau sunt angajați într-o instituție sau autoritate publică, finanțată din bugetul de stat, într-o funcție ce implică exercitarea serviciului militar sau special indiferent de durata perioadei dintre eliberare și reangajare sau angajarea acestora din considerentul că la moment aceștia își execută obligațiile față de stat.

La fel se propune a fi reglementat modul de soluționare a litigiilor dintre persoanele în cauză și structurile de stat unde aceștia și-au făcut studiile.

Digitally signed by Bandalac Efimia
Date: 2022.12.22 14:59:10 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**Deputat în Parlament
Efimia BANDALAC.**